

GRY, n. sing. 1) Den korniga sammansättningen i metall eller andra mineralier, med afseende på deras mer eller mindre duglighet till det bruk, hvartill de i allmänhet användas. *Godt g. i jern, i en quarvsten.* — 2) (fig.) Naturlig beskaffenhet, art, naturliga anlag. *Det är godt g. i honom.* — Uttalas i allmänhet *Gryt*.

GRY, v. n. 2. 1) *Dagen g-r* ell. impersonellt *det g-r*, säges, då solen om morgonen ännu är under horisonten, men kastar sina strålar redan i den öfre luftkretsen samt upplyser den. — 2) (fig.) Börja att låta känna sig. *Hoppet, glädjen g-r åter i mitt hjerta.*

GRYM, a. 2. 1) Som utan all anledning eller åtminstone utan tillräckligt skäl har begär och finner nöje i att tillfoga andra levande varelser plåga, eller med nöje ser andra lida. *En g. menniska. En g. tyrann. Ett vildt och g-t folk.* Man säger äfv.: *En g. själ, ett g-t hjerta, sinnelag, en g. karakter, o. s. v.* Utsträcket äfven till vissa djur, t. ex.: *Tigern är ett g-t djur.* — *Hans g-maste fiender, dödligaste, farligaste fiender.* (Fig.) *Ett g-t öde, en g. lott, ganska hårdt.* — *Syn. Omensklig, Obarmhertigt, Känslolös, Barbarisk.* — 2) (i utsträckt mening) Hård, allt för sträng, obeveklig. *En g. fader. G. husbonde.* Brukas i denna betydelse dock mindre ofta. — 3) (fam.) Säges om ett fruntimmer, som icke vill lyssna till en älskare. *En g. skönhet.* — 4) (om sak) a) Som röjer, utmärker, tillkännagifver grymhet. *En g. handling, befallning. Ett g-t hat. En g. politik. En g. glädje.* — *Syn. Se 1.* — b) (fig.) Ytterst svår, pinsam. *En g. olycka. ett g-t straff, en g. död. Det var för oss ett g-t ögonblick. G. smärta. G-ma plågor, lidanden. G. köld.* — *Syn. Se Plågsam, Svår.* — Ordet brukas äfv. stundom substantivt, om personer, t. ex.: *De vilja skilja oss åt, deg-me! Den g-ma är döf för mina böner. G-me, ni öfverger mig!*

GRYMHET, f. 3. 1) Egenskapen att vara grym (i alla bem., utom 4, b). *Öfva sin g. på oskyldiga. Hans g. känner inga gränser. Tigerns, lejonets g. Ett fruntimmers g. emot sina älskare.* (Fig.) *Ödets g.* — *Syn. Omensklighet, Obarmhertighet, Känslölshet.* — 2) Grym handling. *Öfva g-er emot oskyldiga.* — 3) Säges i utsträckt mening om hvarje hård, sträng, orättvis handling. *Det är en g. all skilja två älskande hjertan.*

GRYMMELIGEN, adv. (gam. o. skämtv.) *Se Grymt.*

GRYMT, adv. På ett grymt sätt, med grymhet, hårdhet. *G. behandla någon. Regera g. Förfara g. emot någon.*

GRYMTA, v. n. 1. 1) Säges om det låte, som svinkreatur vanligtvis hafva. — 2) (fig. om personer) Låta höra ett låte, som liknar svinkreaturens grymtande. *G. från något*, med ett sådant låte framsäga något. — *Grymtande*, n. 4. o. *Grymtning*, f. 2.

GRYMTAN, f. sing. indef. Grymtande låte. **GRYMTOXE**, m. 2. pl. — *oxar.* Däggdjur af de Tvåklöfvade, af en hästs storlek, med hästlik man och svans, hvilken sednare för sina hvita silkeslika hår värderas och brukas af Turkarna att utmärka höga förtroendeembeten (Pascha af två, tre hästsvansar). Har sitt namn af sitt grymtande låte, likt svinens, och är hemma på Tibets berg i Asien. Bos grunniens. Kallas äfv. *Yack.*

GRYN, n. 3. 1) Litet korn af smått malen säd. *Förmala säd till g. Ett litet g. G. af*

korn. af hafre. Göra små som g. — Bildar åtskilliga sammansättningar, såsom: *Hel-, Perli-, Kross-, Sago-, Manna-, Korn-, Hafregryn, m. fl.* — 2) (i utsträckt bem.) Benämning på hvarjehanda små, korniga partiklar, som likna gryn. Bildar för denna bem. sammansättningen *Sockergryn.* — 3) Brukas fig. o. fam. såsom smekord. *Mitt lilla g-!* — *Syn. Hjertegryn, Socker, Balsamin, Snut, Engel, m. fl.* — 4) *G. hos vin, se Dynl.* — *Ss. G-handel, -handlare, -handlerska, -lik.*

GRYNA, v. a. 1. Söndersmula till gryn (bem. 2). — *G. sig*, v. r. Söndersmula sig till gryn, blifva grynig.

GRYNGRÖT, m. 2. Gröt, kokad af gryn.

GRYNHUFVUD, n. 3. Ett svampslägte, som växer i röta. *Aspergillus.*

GRYNIG, a. 2. 1) Bestående af små grynlika partiklar. — 2) (om mineralier) Som i brottet visar liksom små gryn. — 3) (om vissa vätskor) Som stelnat till små grynlika partiklar. *G. olja.* — 4) (bot.) *G. rot*, när flera mycket små stjelknölar äro gytrade tillsammans vid basen af stjelken. — *Grynighet*, f. 3.

GRYNING, f. 2. 1) Den tid på morgonen, då dagen gryr. *Jfr Gry, 1.* — 2) (fig.) Första upphof, början, upprinnelse.

GRYNKORF, m. sing. Korf, tillagad af gryn (till skilnad ifrån köttkorf, blodkorf, m. m.).

GRYNMJÖL, n. sing. Det mjöl, som blifver, då man mal gryn.

GRYNPÅSE, m. 2. pl. — *påsar.* (sjöt.) Käggelformig, med gryn fylld påse, som begagnas att tillstoppa hål, tillkomna genom grundskott.

GRYNQVARN, f. 2. Qvarn, hvarpå säd förmales till gryn.

GRYNSOPPA, f. 1. Soppa, tillredd af gryn.

GRYNSÄLL, n. 3. Säll, hvarigenom gryn sällas.

GRYNVÄLLING, m. 2. Välling, kokad af gryn (till skilnad ifrån mjölvälling).

GRYT, n. 3. (i fornspråket *Griot*, jordfast stor sten, litet berg) 1) Stenig och bergig mark. — 2) (jäg.) Vissa vilda djurs bo i bergshälor. — 3) *Se Gry.*

GRYTA, f. 1. Kockkäril, med fötter, af gjutet jern, malm, o. s. v. — *Ss. Grytlock.*

GRYTGJUTARE, m. 3. Arbetare, som vid gjuterier gjuter grytor.

GRYTGJUTERI, n. 3. 1) Konsten att gjuta grytor och andra käril; äfv. sjelfva arbetet och förfarandet dervid. — 2) Ställe, der grytor gjutas. **GRYTKROK**, m. 2. Jernkrok, som begagnas att dermed lyfta en gryta af elden.

GRYTRING, m. 2. Ring af jern, som fästes i örnen på en gryta, för att dermed lättare bära den, eller äfven för att låta den hänga uppöfver elden, då man vill koka.

GRYSTEK, f. 2. Oxkött, stekt i gryta.

GRYTSTEN, m. 2. Sten i en eldstad, hvarpå grytor ställas, då man vill koka.

GRYTÖRA, n. 4. pl. — *öron.* Öra (se d. o.), ett på hvardera sidan af en gryta, för att deri fästa grytkrok eller grytring.

GRÅ, a. 2. neutr. *grått.* 1) Af en färg, hvilken i mer eller mindre mån utgör en blandning af hvitt och svart, och allt efter blandningens olikhet kallas Ljusgrå eller Mörkgrå. *G-a kläder. G-t hår, skägg.* (Fig.) *Göra någon g-t* (äfv. i pl. *grå*) hår, förorsaka någon svåra bekymmer. — 2) (om person) Som har grått hår. Brukas för denna bem. föga, utom i uttrycket: